

"Soča"

izhaja vsak petek o poldne in velik s prilogom "Primoresc" in "Gospodarski List" vred po posti prejemanja ali v Gorici na dom posiljanja:
Vse leto . . . . gld. 4:40,
Pol leta 2:20,
Četr leta 1:0

Za tuje dežele toliko več, kolikor je velja postavina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naravnim naročnim značamo, da se oglaša pri upravnitru.

"Primoresc" izhaja vsakih 14 dñi in enem z ravnimi (na par) "Sočini" - Številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca, kendar je v petek praznik, izidejo listiše v četrtak.

Trst kakoršen je zdaj.

Pod tem naslocom priobčil je znani italijanski časopis "Le cento città d'Italia" sledeni članek:

Ako je katero italijansko mesto, kjer še sanja žaga narodova idejal velike spojeje narodne odrešitev, je gotovo to mesto Trst. — Trst, kjer se tii zadrža iskra, pričnega o času čudovitega probujenja italijanskega, ki je bilo vse skupaj kakor trijumfalna bakljada, od Milana do Benetk, od Benetk do Palerna in do Rima.

Boj se bojuje pred vsem takò, da se visoko dviga čast lepe umetnosti italijanske.

O tem boju se vidijo znamenja v vsem kotu mesta. Na trgih, kjer ljudstvo kupuje v tistem sladkem narečju, ki je nekako izvajanje ali pa zatrjevanje italijansko v svojih karakterističnih kadencih; po ulicah, kjer kažejo prodajalnice raznovratne snovi za oblike nalašč takò razvrščene, da sostavljajo italijansko trobojnicu, in na napisih prodajalnic samih in tudi nemških trgovcev, kateri so tje prišli kratit krah domaćim trgovcem; zdi se, kakov bi klicali: "oj tajec, italijanskega jezika ne iztrže tej zemlji!" — in v arhitektonični modlitvi his in palač, ki je vseskozi italijanska, tudi tedaj, ko je arhitekt, ki se je moral solati na Dunaju, radi tega tudi moral dati svojemu delu znak, da se je učil v tuji deželi.

Totem pa v Solanah, po hišah, v cerkvah, v javnih uradilih, v društvenih, prek morse obali in na gridi, v sportu, v trgovskih opravilih, na borsi, v državnih uradilih samih vidiš, kako se uriva, se širi, se utrijeva ta velikanski boj za narodnostno idejo.

Se sedaj, ko umira stara lirična umetnost ter se le več stisi v svojih zadnjih muzikalnih zdihljajih pri Donizetti-ju, Bellini-ju, Verdi-ju — drugi način — umikajoč se novej, bolj človeškej, bolj resničnej ali utenčnej in plemenitejšej glasbi, se sedaj Tržačani navdušeno ploskajo enim staroslovnim operam, ki so v prejšnjih časih toliko pospeševali narodno gibanje italijansko.

Tu zaplaka ljudstvo, ki se čuti ločeno od ostalega italijanskoga naroda, kendar kori na ednu zapojo poziv probujenja „leva a castiljskega“ in se zatrjuje „da so vse ena sama družina“. Patriotična navdušenost vskipela je leta 1888, takò, da je vlada bila prisiljena, prepovedati predstavo opere „Ernani“ v Trstu. Prepovedala je tudi opereto „Marsigliese“ in „Patrio“ Sardou-tovo; prepoveduje se vse, kar poveličuje v operah ali v predstavah v prozi Italijo, ali pa samo spominja na njo. V marsikterih predstavah, kjer ima nastopiti kak italijanski vojak ali častnik, pride na oder igralec, oblečen kot francoski ali španjski pešec.

Ali patriotična glasba, pregnana iz gledališča, oglaša se po krémah, po ulicah, cvete v ustih pripristih žensk, katere pojó mej delom italijanske narodne pesmi. Sedaj imamo tudi tam vsak past eno, dve, deset narodnih tržaških pesmij. Ali vendar jih nadkrijujejo napolitanske.

Kedarstvo zaplenja časopise, pesmi, operne tekste, zapira delavce, ki (vračajoči se od dela) pojó poluglasno patijotične zbori; in vendar časopisi, operni teksti in pesmi ostanejo, sirijo se, ne vé se kakó, v vsako hišo, v vsako ulico, v vsako delavnico.

Takó je ves Trst polu italijanskih glasov, ki zatrjujejo njegovo zvestobo, njezino čustvo, njegov značaj; hripavi glasovi mož, nježni glasovi zaljubljenih deklet, resni glasovi starcev, ki sanjajo o „velikem demevu“, ki se boje, da umrò, ne da bi doživeljali dneva; ko se urešnicijo sanje Dante-jeve, Garibaldi-jeve, Cattaneove.

Italijanski podanik, ki se je bil podal s pisateljem teh vrst v sejo občinskega zborna tržaškega, čudil se je, da so tu v rabi italijanske parlamentarne oblike označevanje strank z imeni „Levica“ in „Desnica“, da so pravila primerno podobna onim, ki veljajo za narodno skupščino v Rimu.

Čudil se je, da vkljub pazljivosti in nezaupnosti avstrijske policije so si toliko

SOČA

(Izdaja za deželo.)

upali, da so v javnej seji ploskali Garibaldiju (januarja 1890).

Druž italijanski podanik izrazil je svoje začudenje, ko je slišal, da ves emikan Trst se strastno zanima za parlamentarno življenje italijansko, da težko pričakuje dočišči in da se postavlja na eno ali drugo stranko, da se poteguje za to ali ono politično osebo, kar pa zadeva austrijsko politiko in takozvano austrijsko življenje, mu je čisto neznano, pa ne kakor bi se samo nalač hotel takó kazati, ampak iz resnične nevednosti, nararne brezbržnosti.

Da podam en sam izgled, povem, da velika večina meščanov od vseh avstrijskih ministrov ne pozná drugačia razen grofa Taaffe-ja, ker je videla njegov podpis na mnogočtevih odlokih, s kojimi so se razpustila narodna italijanska društva.

Zakaj je takó? Trst živi po duhu, sedaj kakor od svogega začetka, po italijansko. Po mišljenju, moralno, je Trst odrešen!

Ako bi bila začela „Lega nazionale“ svoje plodovito delovanje pred 30 leti, bi tudi ne bilo sedanjih bojev s Slovani v okolici.

Ta brezbržnost za vse, kar je avstrijskega, pa seveda vzbuja proti mestu sovraštvu njegovih gospodarjev. Zato odrekajo mestu univerzo, zelenice, carinska olajšanja, jenljivo mu osemstoletne pravice do pobiranja pristojbin, jenljivo se mu starodavno poddedovane predpravice, dovoljene mu po vzajemnih pogodbah.

Zato pa sta mesto in vlada v vednem boju. Ta boj je boj z zvijačo in nagajostjo, pa tudi s protipostavnostjo in s prekanjenostjo.

Ali ta boj mej občino in vlado je na korist in krepi eno stvar: sovraštvu mesta proti vladi; ali jači tudi narodno liberalno stranko, ki ukazuje v občini že 30 let?

Takó ta članek. Pisal ga je neki tržaški, begunec. Ali more, ali smo avstrijska vlada mirno gledati take odnosnje? Kaj pravi tržaška vlada temu članka?

V članku „per l'Italiamità“ („za italijanstvo“) govori isti pisatelj o občinskem zastopu, o časnikarstvu tržaškem in o društvu „Lega nazionale“. Pričovedejo, da sloveči pisatelj tržaški Attilio Hortis izdá v kratkem „zgodovino omike v Trstu“ (Storia della cultura a Trieste), kjer neovrno dokaže na podlagi listin, kakó se je občina od nekdaj neprenemoma bojevala proti avstrijski viadi, ktera jo je hotela po vsej sili ponemčiti, ter v to svrhu odpravljala narodne šole, nadomestujec je z nemškimi, in vpeljavala v urade in sploh kjer je bilo mogoče, nemški jezik; da je pa vse to ni níč pomagalo, in da Trst je vkljub vsem tem večstoletnim napornom popolnoma ohramil svojo italijansko narodnost.

Dalje se glasi članek doslovno:

Agitacija italijanska pa je še vedno bila na nogah, vzdržana tudi od nekaterih časopisov, ki so preživeli požar 1. 48. Mej temi časopisi je bil „Tempo“ Izidora Antonaz-a jako živahan, kteri se je pa moral preseliti 1. 66 v Benetke, kjer je umrl 1. 89. Potem je bil „Cittadino“ uredovan od drugega Antonaz-a in od odvetnika Cazzanija. Slednjič „Tergesteo“, Il Progresso“, „L'Alabarda“, „L'Indipendente“, „Il Mattino“ in „Il Piccolo“.

Razum „Mattina“ — ki je italijanski, pa avstrijskega mišljenja (italiano-austriašante) so bili vsi in zadnja dva „L'Indipendente“ in „Il Piccolo“, poleg starega „Cittadina“, ki je sedaj postal last radikalcev, so očito italijanskega mišljenja. „L'Indipendente“ je brezvomno največkrat zaplenjeni časnik v Evropi; on je dal v najkrajšem času največje število stanovalcov ječam za politične ludodelnike. Vselej pogumen, tu in tam drzen, znal je zanetiti in vzdrževati v tržaškem ljudstvu ogenj, ki ga ne vdusi nobeno političko zatiranje; tu je kos Italije, ki živi in se giblje v krajih ki se je navidezno ustavljal velikim žrtvam, velikemu hrepenenju, ponosnim ustajam!

Gotovo ima časnikarstvo velike zasluge za narodno probujenje v tem kotu Italije.

Ali časnikarstvu in občini je treba pridružiti v svetem poklicu šolski društvi — prej „Pro Patria“ in potem „Lega Nazionale“. „Pro Patria“ je bila ustanovljena 1. 85. na Tridentinskem L. 86. se je začela siriti tudi po Istri. Ali njeno delovanje je bilo slabotno, neodločno, neizdatno. Toliko je pripomoglo, da smo se seznanili, posebno z oddaljenimi Trentinci. Ali skrbela je zanjo vlada; 1. 90., radi pozdrava društva „Dante Alighieri“ sklenjenega na občinem shodu v Trientu in ker se je o pusti l' oblepšanje Trienta z zastavami, razpustila se je „Pro Patria“. To je najnovejša zgodbina. V Kraljestvu je ta novica razjarila narodni čut proti Avstriji. Pridobili so se shodi, govorji, protesti, demonstracije. In ker je agitacija iz Kraljestva odmevala dobrodelno v teh deželah, so rodoljubi izkoristili to agitacijo provzročeno po vladni ter postavili temelj društva „Lega Nazionale“, ki je stopila na mesto „Pro Patria“. Vlada je začela protiviti se jej ter jo opazuje na vsak korak. Ali Lega je popolnoma lega...na (lega...na litaria). Namen jej je svet, in paziti je treba, da se ne kompromitira z brezkoristnimi sumeti pojavlja navdušenosti. Sedaj imma „Lega“ v Istri 31 podružnic; v vzhodnej Furlaniji 5; na Trentinskem mislim 18; v Dalmaciji 2; udovjo okoli 30 tisoč. „Lega“ nima svojega premoženja, letni doneski so prav majhni; ali neprenehoma in od vseh strani leti rado darari doneski. Zato je bilo društvo mogoče vstanoviti že tri ljudske šole in štiri otroške vrte, in v letu 93. odpri spet tri ljudske šole in dva nova otroška vrta.

Razen tega je vstanovila nekajko podpor učiteljskim kandidatom in duhovnikom italijanskim. Sole in vrti se u...navljava v krajih, kjer jih ni in posebno na jezikovnih mejah. Treballo bi pa mnogo denarja, in Istri ni bogata; v Kraljestvu pa nicesar ne storé za „Lega“, ki toliko potrebuje podpore.

Koliko dragocenih istin nam je očitno priznal ta tržaški begunec. Radovedni smo, ali jih bodo znali po vrednosti ceniti tisti krog, proti katerim so v prvi vrsti namentene. Mi Slovenci, mi Slovani se bomo že znali boriti proti polihlepnim nakanam iz dežele polente in pelagre.

Koliko dragocenih istin nam je očitno priznal ta tržaški begunec. Radovedni smo, ali jih bodo znali po vrednosti ceniti tisti krog, proti katerim so v prvi vrsti namentene. Mi Slovenci, mi Slovani se bomo že dajejo nagrade; drugi korak je obvezni pouk v nemškem jeziku — zato se dajejo nagrade; tretji korak je nemščina kot učni jezik za nekatero predmete v višjih tečajih, četrti korak nemščina kot učni jezik za predmete začenši s tretjim tečajem, peti in zadnji korak pa so popolnoma nemške ljudske šole tudi v slovenskih kmečkih občinah. (Tako!) V mestih najprej vajačke ljudske šole za civiliste, potem nemške državne ljudske šole a konečno se prisilijo mesta kakor Ljubljana, da ustanové nemške ljudske šole.

Prav tako je tudi z moškimi in ženskimi učitelji: nemščina kot obvezni učni predmet v Dalmaciji; nemščina kot učni jezik za nekatero predmete in napisled po polnoma nemška učiteljska. Takisto je tudi na gimnazijah; v Dalmaciji je nemščina obvezni učni predmet; na Kraujskem in v Mariboru se poučujejo nekateri predmeti v nemškem jeziku, drugod pa se poučujejo vse predmeti nemški. Še kuje je na realkah, kjer se sano nemški uči, izvzemši Dalmacijo, kjer je nemščina učni predmet. Na trgovinskih šolah, na visokih šolah, na vseučiliščih in tehničnih visokih šolah je izključno nemščina učni jezik. Hrvatom in Slovincem v Primorju je na voljo dano, da obiskujejo nemške ali italijanske šole (Jako dobro! menj s omisljeno!), dočim zamorejo obiskovati samo italijanske trgovinske akademije in italijanske navtične šole v Trstu, Lošinju, Kotoru in Dubrovniku.

To, gospoda moja, je popis razmer, v katerih se nahajajo Hrvati in Slovenci v Primorju glede šol, iz tega je vidno posestno stanje Hrvatov in Slovencev z ozirom na učilišča, posestno stanje, katero hočejo ohraniti nekatera stranke te visoke zbornice sklicuje se pri tem na Najvišji prestolni nagovor.

Ti gospodje so beati possidentes, oni imajo vse, kar si želje, imajo več kakor jim gre po zakonu in sicer v škodo drugim narodom, zlasti pa Hrvatom iz Slovincem. (Jako dobro! menj s omisljeno!), vrh tega pa zahtevajo, naj to Hrvati in Slovenci se odobravajo. (Dobro! Jako dobro! menj s omisljeno!), in naj

Oznanila

in „postance“ plačajo se za stiskopodatki: 8 kr. če se tiskajo 1krat, 7 " " " 2 " " " 3 " " " 6 " " " 3 " " " Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostorni.

Poznanične številke dobivajo se v to-bakarnah v Nunske in Šolske ulici po 8 kr.

Dopisi posiljajo, naj se uređiščtu narodnemu in reklamacijsku upravnitru „Soča“. — Neplačani pišem uređiščtu ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnitro je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

hrvatski in slovenski poslanci ne slije na premesimo.

Gospodje pozabljajo, da Najvišji prestoni nagovor ne izključuje ustavno zajamčene enakopravnosti, da jo celo izrecno naglaša in predpostavlja.

Najvišji prestoni nagovor ni razveljavil enakopravnosti, zajamčene v državnih osnovnih zakonih, ne prikrajšuje Hrvatov in Slovencem pristojnih jim pravic, katerim se ti nikdar ne odpovedo ter se jim odpovedati ne morejo. (Dobravanje mej somišljeniki.)

Voljni so žrtvovati za slavo dinastije in za moč monarhije vse sile; voljni so sodelovati pri delih za povzdigo gmotnega blagostanja, a svojih narodov in državnopravnih pravic nikdar ne pozabijo (Dobro! Dobro! mej somišljeniki) in se nikdar ne zadovolje s sedanjimi narodnostnimi razmerami; nikdar ne bodo odobravali žolskih razmer, vsled katerih se narod nemči in it...anci (Tako je! mej somišljeniki), ker bi z tem sodelovali zoper interes monarhije, ker bi z tem postali sovrači pri poskusu, umoriti lastni narod. (Viharno odobravanje mej somišljeniki.)

Za našnico upravo, katere ne dà našemu narodu tega, kar daje drugim narodom v polni meri, tega, kar pritoja našemu narodu, za kar pličuje — za troške, s pomočjo katerih se raznaročuje naš narod, za to ne boderemo glasovali jaz in moji ožji somišljeniki. (Živahno odobravanje in ploskanje mej somišljeniki.)

DOPISI

Z Gorilčega, 12. februar. — N nilo so me zadele besede, koje je donesel "Slovenski Narod" v svoji 29. št., naglašajoč delovanje našega poštnega komisarja g. Pattaya. Nudem se podati v natančnejša modrovanje, le to naj omenim, da g. Pattay, sedanji naš komisar, je vsem poštним organom priljubljena oseba — in veselo ga more pozdravljati naše ljudstvo. Pokazal se je vsem prijatelju in si prizadeval kolikor mogoče natreči željam posameznikov. Slovensčini pričuli se je toliko, da je mogel spoznameti se in govoriti z vsakim Slovencem. Zadovoljni morali bi biti z njim bolj nego s predniki njegovimi, koji našega jezika niso umeli.

Dopisnik v "Slovenskem Narodu" ne pozna popolnem razmerja komisarjevega in onega višje oblasti. Naprava poštnega peta v Sv. Križi na Vipavskem dala mu je povod, neopravičeno napasti omenjenega gospoda. Uprašamo pa: Je li g. komisar kriv, ki takrat, ko se je rešilo uprašanje o eni pošti, ni še opravil svojega sedanjega posla, da se ni priedel dvoječični pečat? Nikakor ne!

Uzroka treba je iskati drugje. Jednaka godi se občanom v Rubijah. Da pa g. Pattay ne želi našega naroda "karniflati", jasno je le onim, ki poznajo njegor značaj.

Naj zadoščajo te skromne vrstic proti neopravičenim napadom, koji nikakor ne morejo blagodejno uplivati na izboljšanje našega stanja. Primorci pa želimo in zahtevamo, da nam posilja poštno vodstvo v naš okraj, če nì Slovenci, vsaj takega komisarja, ki slovenščino ume in ki bi bil vreden naslednik sedanjega g. Pattaya.

(Tudi mi smo imeli priložnost prepričati se, da g. Pattaya ni primerjati s poštnim komisarjem kranjskim. Bodimo zategadel pravčini! Dotični "Narodov" dopisnik je v zmoti, ako krvivo radi poštih pečatov zvraca na g. P. — Prosimo st. županstva, da bi se oglasila proti nemškim poštanim pečetom).

Iz zalednika Brd, 21. februar. — Naši polaščeni Slovenci iz Dolenj radi zahajajoč v Mirnik na požirk dobre rebule. Tudi ta pusti čas so bili tam — "pri Torošu" — ter so popevali laške pesmi. Kmalu so se zbrali tam tudi slovenski domaći pevci; in tem je teklo slovensko petje tako lepo, da so laški pevci osramoteno potihnili ter cíli. Mirnik hoče ostati slovenski biser; Lahi naj bi se nikar ne trudili, ukrasti nam ga.

Laška pritožba proti slovenski volilni zmagi v Kožbani je rabila takó grdiine izraze, da pride pred okrajno sodišče v Korminu.

Papeževi petdesetletnici smo slavili v Brdih na razne načine. Nekatere naše vasi so začgale kresove na predvečer (18. t. m.), drugi večer pa so po oknih razsvetljavo napravile. Bog ohrami nam še mnogo let Leona XIII., prijatelja Slovanov!

Gradenski.

Domače in razne novice

Slovenske vesti. — Gospod Ivan Resman, železniški uradnik na Nabrežini, povisan je za načelnika postaje v Velenju na Stajerskem. Castitamo rodoljubnemu gospodu na tem povisanju, ob enem pa obžalujemo, da zapusti našo deželo. Naj bi se kmalu povrnil v našo kraje, kjer je dobro znan in v vseh krogih močno priljubljen.

V Ajdovščini umrla je 21 t. m. gospa Ana Šetničar, nadučiteljeva soprga, po dolgi in mučni bolezni; starca je bila 51 let. Zapustila je poleg žalostnega soprga še sina Ksaverija in hčer Angelo. N. v. m. p.!

Poštni asistent g. Avgust Dietz premeščen je v Ljubljano; v Gorico pa pride g. J. Pezdjé iz Gradca. Oba sta naša rojaka in jako marljiva ter dobra uradnika.

Gosp. prof. Simo Rutar prišel je učeraj v Gorico in odpotuje v torek v Italijo (Benetke, Verona, Milan, Turin, Genova, Firence, Rim, Napolj, itd.) in potem na Grško. Največ časa se ustavi v Rimu, kjer bo v vatikanskih arhivih preiskoval stare liste ter izpisoval iz njih zgodovinske podatke. To potovanje našega učenega rojaka bo brez dvoma velike kulturne važnosti za nas Slovence in Slovane v obči. Želimo mu srečno potovanje ter vesel povratek v domovino.

Papeževa slavnost v Gorici. — Pri slovesni sv. maši v prvostolni cerkvi bilo je prav veliko občinstva. Na prostorih za dostojanstvenike bili so izmed civilistov župan Maurović, dvorni svetnik Sibša in drž. pravnik Canevari. Po evangeliju govoril je Pater Gallerani o sv. Očetu. — Ob 1. pop. bil je pri prevzv. gosp. knezonadškofu slavnosten obsed, katerega so se udeležili navadni duhovski dostojanstveniki. — Ob 5. pop. bila je slavnost v dvoranu drž. "Cura climatica"; ker nismo dobili vstopnice, zato ne vemo veliko povedati o ujeti. Udeležili so se te slavnosti poleg prevzv. gosp. knezonadškofa dostojanstveniški vseh stavov. Igrala je mestna godba, pel pa je neki mestni pevski zbor. Vseničičnik Jos. Bugato iz Gradišča je italijanski govoril o sv. Očetu, mirenski župnik pret. g. Ivan Lukežič pa slovenski. Po koncertu spremila je bakljada z godbo prevzv. gosp. knezonadškofa do njegovega dvorca, "Eco" — poročevalc je slišal same gromovite "evivave" na sv. Očeta, dasi so naši kreplki živio" daleč nadkriljevali druge klice. Ta pomankljivost v "Eco" poročilu zaradi v vatikanskih krogih, kjer se gotovo čitajo taki italijanski listi, utis, kakor da so v G. sami Italijani. Zato bi želeli v tem oziru več natančnosti, ker Slovenci smo itak povsed drugod že preveč prezirani. — Mesto je bilo prav lepo razsvetljeno, kar "Corriere" židinji in njenim bratom po Abramahu ni pastilo mirno spati. O vsem tem bomo še govorili. — Tako je Gorica po svojih močeh proslavila 50-letnico sv. Očeta. Bog ga ohrami še dolgo na celu sv. cerkev!

Slovenske šole v Gorici. — V sredo je bila seja deželnega šolskega sveta; predsedoval je sam namestaik vitez Rinaldini; navzoči so bili vsi udje; na dnevnem redu je bilo tudi uprašanje o slovenskih šolah v Gorici. — Med sejo so nestрпno korakali gori pa dol po ulici znani lahonski, pričakujoci novic od dr. Pajerja. In res, po tej poti smo že v sredo popoldne poizvedeli vse ponataknosti. Dr. Pajer je namreč takoj na ulici celo zadevo razložil mlademu pravniku, ki se za vsa lahonska politikarstva bolj briga nego za svoje nauke, in ta je tekel v kavarne praviti svojim pajdašem. Toda nič kaj vesele novice jim ni prinesel. Deželni šolski svet je namreč sklenil, da mesto mora ustanoviti slovensko štirirazrednico v Gorici. Za ta predlog so glasovali vsi udje deželnega šolskega sveta razun dr. Pajerja, ki je govoril in glasoval proti slovenskim šolam. "Corriere" pravi, da mestni zastop poda utok proti temu sklepku. Ko dobimo uradno rešitev, poročali bomo natančneje o tem prezažnem sklepku dež. šol. sveta.

Dr. Venuti je v učerajšnji seji mestnega zastopa interpeloval župana, ali kaj ve o sklepku dež. šol. sveta v zadeli slov. šol. Dr. Venuti je pri tej priliki silovito napadal naše poslanice in ves narod, naglašajoč, da mestni zastop se mora "energicamente" postaviti po robu slovenskim zahtevam. Župan je odgovoril, da mu uradno še ni nič znano o sklepku dež. šol. sveta. — Taki pravicoljubi sedé v mestnem zastopu. In dr. Venuti se imá edino le Slovencem zahvaliti, da živi v Gorici! Pridajo že časi, ko slovenski narod izstrada svoje nasprotnike. Potem bodo mirni!

"Soča" pri knezonadškofu. — V torek poklonil se je prevzvemu gospodu knezu in nadškofu naš urednik ter izročil mu s posebnim spremljevalnim pismom po eden iztis slavnostne izdaje "Soče" in "Primorce". V svojem nagovoru omenjal je naš urednik, da tudi glasili slovenskega naroda na Gorischem sta se pridružili ostalem katoliškemu svetu ob letosnji 50-letnici slavnega vladajočega papeža Leva XIII. ter s posebno izdajo skušali po svoji moći proslaviti ta izredni dogodek v katoliški cerkvi. Na to je poprosil, naj bi Njegova prevzvostenost blagovolila naznani na pristojnem mestu znak udanosti in zvestobe do sv. Očeta. — Prevzvosteni gospod knezonadškof sprejel je urednika s svojo občezzano ljubezniostjo, izrazil svojo zadovoljnost zaradi slavnostne izdaje "Soče" in "Primorce" in objabil, da bo poročal o vsem tem sv. Očetu pismeno ali ustno. Povedal je dalje, da je o častitki "Sloge" in podporne društva že brzjavno poročal v Rim z dostavkom, da pozneje pridejo tudi častitke slovenskih občin po pozivu političnega društva "Sloga". — Ta-

koj az to je skrbao popraševal po zdravju več. g. dr. Ant. Gregoriča, žeče, da bi nam ga Boga hrani in da bi se kmalu cilj in zdrav vrnil k plodovitemu delovanju. — V daljšem razgovoru o domačih razmerah in o našem listu povdarijal je urednik, da pri svojem delu imá vedno pred očmi isti konečni cilj, ki mora biti ideal vsakemu pravemu rodoljubu in sinu katoliške cerkve. Naprošil je dalje Njegovo prevzvostenost pri tej priliki že tretjič, naj bi ga blagohotno opozorila, ako bi "Soča" ali "Primorec" storila kaj takega, kar bi bilo v verskem oziru opominila vredno, z zagotovilom, da bo hyvale za vsak tak miglaj. Prevzvosteni gospod knezonadškof je dejal, da pozorno čita naša lista, ter izrazil željo, naj bi "Soča" in "Primorec" tudi zanaprej, kakor doslej, delovala v prid in korist slovenskega prebivalstva na Goriskem, ter naj bi ne pustila izpred očij katoliškega stališča, na katerem naj stoni vse naše javno delovanje.

S presrečno zahvalo, da je Njegova prevzvostenost blagovolila sprejeti izročeno častitko in slavnostni številki, ter za obljubo, da jih izroči na pristojnem mestu, zapustil je naš urednik prav zadovoljen knezonadškofski dvorec.

Papeževa slavnost v Gorici. — Pri slovesni sv. maši v prvostolni cerkvi bilo je prav veliko občinstva. Na prostorih za dostojanstvenike bili so izmed civilistov župan Maurović, dvorni svetnik Sibša in drž. pravnik Canevari. Po evangeliju govoril je Pater Gallerani o sv. Očetu. — Ob 1. pop. bil je pri prevzv. gosp. knezonadškofu slavnosten obsed, katerega so se udeležili navadni duhovski dostojanstveniki. — Ob 5. pop. bila je slavnost v dvoranu drž. "Cura climatica"; ker nismo dobili vstopnice, zato ne vemo veliko povedati o ujeti. Udeležili so se te slavnosti poleg prevzv. gosp. knezonadškofa dostojanstveniški vseh stavov. Igrala je mestna godba, pel pa je neki mestni pevski zbor. Vseničičnik Jos. Bugato iz Gradišča je italijanski govoril o sv. Očetu, mirenski župnik pret. g. Ivan Lukežič pa slovenski. Po koncertu spremila je bakljada z godbo prevzv. gosp. knezonadškofa do njegovega dvorca, "Eco" — poročevalc je slišal same gromovite "evivave" na sv. Očeta, dasi so naši kreplki živio" daleč nadkriljevali druge klice. Ta pomankljivost v "Eco" poročilu zaradi v vatikanskih krogih, kjer se gotovo čitajo taki italijanski listi, utis, kakor da so v G. sami Italijani. Zato bi želeli v tem oziru več natančnosti, ker Slovenci smo itak povsed drugod že preveč prezirani. — Tako je Gorica po svojih močeh proslavila 50-letnico sv. Očeta. Bog ga ohrami še dolgo na celu sv. cerkev!

"Soča" in Alojzijevske. — Gorški dopsniki "Slovenca" odlikujejo se med vsemi po jači razviti držovitosti v zavijarstvu in spletkarstvu; vendar pa imajo med vsemi "Slov". dopsniki najmanj vere, kajti dopsnični članki z Gorškega čitajo se edino še kot nekaka kurijožiteta, ki služi kot zrcalo o dnevnih vrednosti peščice strastnih nestrpežev pri nas na Goriskem. — Nov dokaz, s kakošnim orožjem se nekoji ljudje bojujejo proti nam, daje naš članek "Soča in Alojzijevske v Gorici", ki je bil priobčen v 33. št. "Slovenca". Dopsnik hoče dokazati, da smo mi dobro vedeli za "Alojzijevske" in ne da smo še le z dežete izvedeli zani; zato, seveda, padajo na nas vse one obdolžitve, katere je "Slov" poprej enkrat naložil na naš hribet. — A kakšo hoče to dokazati? Čnje! Našel je "Novo Slovo" od 7. nov. 1890, v kateri smo priobčili članek "Resna beseda o važni stvarji", v katerem smo razpravljali nasvet nekega dopsnika v bivsi "Starici", ki je predlagal ustanovite v zavod, kateri bi skrbel za duhovski načrtač. Razpravljala se je to reje še le izprožena in misel, a kdaj se je ta nesmisela, mi se dnes ne vemo; sporočili nam ni nihče, prašali tudi nismo in ne bomo, ker ne maramo nikomur usiljevati svojih uslug, zlasti ne takim, ki se jih branijo in ki z vsem svojim vedenjem kažejo do nas strastno in nestrpoško.

Kar dopsnik dalje pisari o duhovstvu na Goriskem, ni vredno besede, kajti ogromna večina častite duhovščine pozna prav dobro namen takih zavijarskih spletkarstev. Vsak duhovnik je torej že sam iztaknil laž, da smo mi imenovali kdaj našo duhovščino "brez domov in uskok"; ta beseda se nahaja danes v prvič v našem listu. Ako smo pa kdaj po zasluzenju krenili koga, ki tiči slučajno v duhovski suknji, ali smo s tem napadali duhovščino kot takto? Čudni ljudje! Nekateri bi bili radi kar nedotaknivi, sacrosancti kot rimski tribuni, nihče bi se jih ne smel dotakniti edino iz uzroka, ker svojo nagoto pokrivajo z duhovsko suknjo, oni sami pa butajo in mlatijo na desno in levo ter brezobjreno udrihajo tudi po najuzornejših duhovnikih, katere smešijo, obrekujejo, blatičijo in jim jemijo čast pred svetom.

Oti vse srečo, mi nič! Mi ne bi smeli povedati niti tega, kakšo so se nekateri gospodje v sakristiji zarotili, da nič ne dajo za slovenske šole v Gorici. Naj drugič bolj na tihem sklepajo in naj drže jezik nekoliko bolje za zobni, ali hote, da taki znameniti sklepi ne pridejo v javnost. Dá, niti tega bi ne smeli v "Soči" povedati med "radodarnimi doneski", pod kakim naslovom kdo daruje 50 gld. za naše šole. Boste čakali!

Radodarni doneski. — Za "Slogine" zavode došli so v zadnjem času slediči darsovi:

Zbrani gostje v Čepovanu 2 gld 40 kr. — Jos. Faganel, bivši župan in dež. poslanec v Osek, 5 gld. — Slovenec pri odhodu z otoka Raba 2 gld. — Na ženitovanju v Štrukljevi krčni v Sempasu 2 gld. 40 kr. — Karolina Furlani nabrala pri ženitovanju Karola Lutmana v St. Andrežu 5 gld. 40 kr. — Za pustni krof in kozarec vina prejelo se je na dražbi v Smarjah 4 gld. 49 kr. — Pri čitalniščem plesu v Kanalu skupile ste g.čni Ev. Garlatti in Ema Kriznič za prodane šopke 10 gld. — Fr. Pečenik nabral pri ženitovanju Fr. Ostana z g.čno Marijo Primožičevo v Bolcu 10 gld. 50 kr. — Svatje pri ženitovanju v Idrskem 12 gld. 60 kr. — Na Malijevi ženitvini v Logeh zložili svatje 5 gld. 43 kr. — Jos. Rakovšček nabral pri veteranskem plesu v Kobarišu 6 gld. 30 kr. — D. S. I. v Tolminu 20 kron. — Pevci in pevke rokodelskega bralnega društva v Tolminu 3 gld. 40 kr. — Narodni Prvačani so že zopet poklonili lep dar 20

gld. 20 kr. — J. Gergolet v Dornbergu 1 gld. — Ambrož Poniz naduč. v Rihembergu 1 gld. 50 kr. — Na svatovščini pri J. Čebrowni na Preserjah zbrali 2 gld. 50 kr. — Neimenovanec v Rihembergu 2 gld. — Pri veselici bralnega društva v Kozani 5 gld. — Marljivi nabiralec Alojzij Makovec na Brjah nabral je v veseli družbi pri Ivanu Franckovem 2 gld. 04 kr. pri slovesu Karoline Pečenko omožene Marec 1 gld. 65 kr. pri županu A. Pečenku 3 gld. 71 kr. — Fr. Kodrič vikarij na Trnovem 10 gld. — Janko S. 20 kr. — Anton Birša v Rihembergu 1 gld. 32 kr. — Ivan Grahli, učitelj v Kobilji glavi, 50 kr. — Pri ustanovitvi samostojnega veteranskega društva v Kanalu zbrali so na nagovor časnega veteranja J. Križniča 8 gld. 50 kr.

Po poštnih položnicah je došlo: "Ježevci" pri zabavnem večeru v Biljanu 6 gld. 30 kr. — Adolf Mleknič v Bolcu postal je 3 gld., katere je plačal B. z Ž. kot kazen za razdaljenje časti. — Andrej Kobal v Cerknem 1 gld. — Kobariški peplniški žakelj 2 gld. 20 kr.

Z Dola pri Ajdovščini poslali so za naše otročice štiri vrečke krompirja. Vozniški do Gorice pa so zložili gg. Kainradl, Bevk, krčmar Franc iz Doline, učiteljica čipkarske šole, trije "muštarfari" v krém pri Francevu in v gostilni pri "županu" zbrani lokavški in dolski vozniki, vse skupaj 2 gld. 71½ kr. — Rodoljubni dobrotnikom in dobrovolcem preravnica hyala. Bog povrnil!

Ostale darove objavimo prihodnjie. Ako bi kak donesek ne bil objavljen, prosimo, da se nam to naznani. — Kakor se vidi, letosnji pust bil je jako rodoviten za našo "Slogo"; zlasti ženitine so veliko dale. Bog daj mladim parom obilo sreče v novem

Narodna trgovina. — Prve dni meseca januarja priobčila je „Edinost“ dopis iz krogov malih trgovcev goriških. Dopisnik je bral hude levite ter delil na vse strani tople zašniece našemu razumnosti, češ, da se nič ne zaveda svoje narodne dolžnosti nasproti slovenskim trgovcem. Ta dopis razjarijal je vsakega slov. razumnika, ki ga je čital. — Na to je prišel v „Ed.“ drugi dopis, ki je skušal popraviti neugoden uspeh prvega dopisa, naštrevajoč dolžnosti, katere imajo pa prodajalci nasproti kupovalcem. — Vsak čitatelj naših dveh listov nam pritrđi, da ni na Slovenskem političnih časopisov, ki bi se razmeroma le približno toliko trdili za razvitek narodne trgovine v Gorici, kakor mi. Naš „Primorec“ je edini časopis, ki pod zaglavjem „Svoji k svojim“ prinosa oglase le narodnih trgovcev ali obrtnikov (in to za vsako ceno, začetnikom in ubožnejšim tudi po cela leta brezplačno). Ker je pa „Primorec“ najbolj razširjeni list na Primorskem, imajo oglasi v njem še veliko večjo vrednost. — Naš skrb za povzidigo narodne trgovine in obrtnja mora stati zategadel zunaj vsakega dvoma. In vendar moramo prav zaradi te svoje skrbi posvem odobriti drugi dopis v „Ed.“, ki sicer priznava narodne dolžnosti kupovalcev, vrhu tega pa našteta še večje dolžnosti prodajalcev. Mi prav radi sprejememo dopis v „Ed.“ popolnoma tudi na svojo odgovornost, zato se lahko vsakdo, komur ni po volji, obrne na naše uredništvo v kakor nemški ozirom. Drugi dopis v „Ed.“ je načinčno tolmačil mnenja, prepričanja in želje narodnih kupovalcev.

Namesto da bi *vrst* trgovci in obrtniki lepo uvaževali drugi dopis ter tih in mirno skušali ustreznati izraženim željam, šlo jih je nekaj na kako opozek led, kar bi jim utegnilo nemalo škodovati, ker kupovalci se ne dajo strahovati. Nekega večernega nemirneža med našimi trgovci je namreč dopis v „Ed.“ najbolj razgrel, ker čutil se je najbolj prizadetega. In ker je slutil dopisnik v sovražni osebi, hotel je uprizorišči splošen odpor vsih slovenskih trgovcev in obrtnikov v Gorici. Sklicaval je posvetovanja, kolovratil od trgovca do trgovca, razkladajoč grozne „napade“ v „Ed.“, — a nič mu ni šlo po volji. Po 4-tedenskem velikem trudu spravil je celih 16 podpisov pod poslanico, katero je potem priobčila „Ed.“. — Poslanico spisal je mož, ki dobro ve, kaj dela; podpisovalci pa niso vedeli, kaj podpisujejo, kakšne namene imajo tisti, ki je poslanico sestavil. Dopisnik se imenuje podsl obrekovalec prepotrebnega trgovskega stanu; „Ed.“ se v obrambo svojih interesov (!!) pozivlja, naj takega „obrekovalec“ izdruži, ker ni vreden uredniške tajnosti, itd. Vrhnu take poslanica omenja dva dopisa v lanski „Soči“, ki sta spodkovačala stališče slov. trgovcem. Misimo že povedali, da dopis v „Ed.“ se lahko steje na naš račun, da prevzemamo vso odgovornost zanj; zato pa pozivljamo poslanarje, naj naznanijo svoja imena, da jih bomo poznali in da jih osebno poprašamo, katera dopisa v „Soči“ sta jim spodkopavala stališče. Imena treba vedeti tudi zategadel, ker bi že imena sama poznalacem goriških razmer vse povedala. Tistim trgovcem in obrtnikom, ki so šli znanem hujškaču na led, svetujemo, naj bodo zanaprej bolj previdni, da ne bodo še oni škode trpeli, kajti če kdo hoče sam drviti v propad, ni treba, da gredó tudi drugi za njim.

V Solkanu začnejo v sredo občinske volitve. Goriški Legovci in vsa irredenta se že naprej veselijo, da po volitvah bodo oni gospodari v Solkanu, češ, da za župana bo g. Odone Lenassi, prvi podžupan pa J. pl. Bortolomei. Ne vemo, koliko je resnice na teh govoricah, a prepričani smo, da siora „Leg“ in madama irredenta delata račun brez krčmarja. Take lahonske želje so presmešne, da bi par priseljencev, ki so v Solkanu našli kruh, uganjalo v čisto slovenski in narodni vasi svoje legovske burke. Takó daleč se Solkanci ne bodo dali voditi za nos! — Pri zadnjih volitvah so tamošnji prvaki sami sprejeli g. Lenassija in Bortolomeia v svojo listo, kar se pa letos nikakor ne sme več zgoditi, kajti možje, ki pošiljajo med Slovenci prislужene petake in desetake za goriško „Lego“, za spletkarje in hujškarje proti našemu narodu, taki možje ne smejo sedeti v občinskem zastopu slovenske občine. Kdor bi ju zopet kandidoval in volil, zdrži se s sovražniki našega naroda, kajti najbolj nestrnji goriški lahoni so z njima v najožji zvezi. Kdor bi se toliko spozabil, smatrali ga bomo prodancem ali pa iz dajalcem domovine, za katere na slovenski zemlji ne sme biti prostora.

Občinsko staršinstvo v Št. Andrežu je sklenilo, da od slej ne bodo več zvonili za tuji, ki stanujejo v občini, z vsemi zvonovi, ako ne plačajo posebe za to. 11. t. m. je umrl neki Štef. Martelanc, ki je rojen v St. Petru in staneže že okoli 50 let v Št. Andrežu, a zvonili so mu le z malim zvončkom. Ta novotaria je nekatere občinarje razdražila; oni zahtevajo, naj ostane vse pri starem, ali pa naj se preišče, kdo je zvonove plačal, kajti strške so morali plačevati tudi tuji in ne le pravi domaćini.

Pevsko društvo „Nabrežina“ priredi jutri večer v gostilni g. Grudnja prijateljski večer v čast odličnemu slovenskemu skladatelju g. Hrabroslavu Volariču, ki si je pridobil tudi za imenovanje pевsko društvo veliko zaslug. Pevovodja novemu društvu je g. Čerin, ne pa Černe, kakor je stal v predzadnjem „Primoru“. Gospod Č. je jako nadarjen glasbenik in požrtvovan pевovodja. Bog ga ohrani Nabrežincem še mnogo let.

Iz Sv. Križa smo prejeli oster dopis proti nemškemu pečatu. Dopisnik pravi, da se prebivalci odločno uprejo takemu žaljenju njihove narodnosti. Prav je! Najbolje bo, če se županstvo zgane.

Dalje se nam poroča, „izpod mišjega brda pri sv. Križu“, da se je zopet obudilo tamošnje „Bralno društvo“. To je zasluga preč. g. župnika J. Kodre ta in nadučitelja Zorna. Dopisnik izreka obema prav srčno zahvalo. (Gosp. dopisnik naj nam prosti, da smo dopis skrili. Drugače ni bilo mogoče.)

Enakopravnost pri finančnih uradilih. — Iz Čepovala nam poročajo: Pokojna Ana Mrak je v slovenski pisani oporoki zapustila nekomu 75 gld. Pri zapuščinski obraznici so vse stranke le slovenski govorile; a sodišče je izdalo odlok z dne 18. maja 1892. št. št. 7230 v italijanskem jeziku, ki odmerja pristojbino 6 gld. 50 kr. in 25 kr. za kolek od oporoke. C. kr. pristojbinski urad v Trstu pa je na to zahteval z nemškim odlokom od 23. dec. 1892., da mora dedič od svotice 75 gld. plačati celih 35 gld. 25 kr. pristojbine. Ta dogodek pa ne potrebuje še daljšega pojašnjevanja, kakò oblastnije postopajo z nami Slovenci.

Trst in Istra. — Umrl je policijski svetovalec Rajko Vidic, dobro znan vsem okoličanskim Slovencem, ker je zastopal vladu pri vseh zborovanjih slovenskih društev. — Nadežda Slavjanska prišla je s svojim slovenčim pevskim zborom v Trst, kjer je dala dva koncerta v gledališču Armonia. Koncerta sta močno ugajala občinstvo. Pel se je tudi naš „Naprek“. — Lahonski „Cittadino“ je nehal izhajati. Zdražil se je z „Independentom“. — Pust v Trstu je bil prav jalov. Običajni „Corso“ je bil zelo uboren. Veliko kričanja in tuljenja, veliko surovosti in lahonske nestrpnosti, drugega pa nič! — V gledališču „Filodramatico“ zapel je neki igralec pesem: „Nella patria de Rossetti non se parla che italiano“. To je takó razdražilo mnoge Nemce, da so takoj zapustili gledališče. Prav tako! — Vola so ukradli neznanici lopovi v ulici Tesa; vreden je bil okoli 200 gld. — V morje je skočila 23-letna Sameli pa so jo rešili.

Kranjsko. — Tacarnar Prašnikar misli graditi železnicu iz Radevljice na Bled in v Bohinjsko Bistro. — Koze ali runje imajo še vedno v raznih krajih po Kranjskem. — „Narodni Dom“ bodo zdali v Ljubljani. — Okrajna posojilnica v Krškem je imela lani 185 000 gld. prometa. — Uverj so v ljubljanskem gledališču že drugič peli slavno opero „Cavalleria rusticana“. — Marija Piško, 22-letna deklica iz Stare Loke, nameravala je ostrupiti svoje nezakonsko dete. Toda prišla so ludoboji na sled in deklini zaprli. — Pri Šmarijah ob dolenski železnični je debela skala padla na dva delavca; enega je zmečkala na mestu, drugega pa je le nekoliko poškodovala. — V Todažu na Gorenjskem sprla sta se oče in sin Velkavrh. Sin je z nožem mahal okoli sebe ter zadel svojo mater takó nesrečno v sence, da jo je ubil. Sina so oroniki odvedli v zapor.

POSLANO.

Zanajanje se na resnicoljubnost in pravčnost čestitega uredništva „Rimsko Katolika“, poslal sem mu radi svoje osebe pojasnilo z ozirom na drzne trditve v njegovih člankih: a varal sem se v svojem pričakovanju. Kakor „R. K.“ zvez. I. tega leta na platnici omenja, noče sprejeti mojega članka, nego mi svetuje, poščem naj si kje drugod njega objavo. S vojim čitateljem torej noču naravnost priznati, da se je zmotil. A znote priznati ni nikomur nečastno. Tako ravnanje, se vše, je ugodno za uredništvo: napasti osebe, ki niso zakrivile ničesar, teh obrambo pa odkloniti in prepustiti drugim listom (ki nimajo povse istih čitateljev) — in te s pretvezo, da popravek ni v zmislu tiskovnega zakona. No, če ne po črki ali obliki, gotovo pa po bistvu, in zadnje je odločilno!

Prosim torej slavno uredništvo „Sočino“, da blagovoljno natisne nastopno pojasnilo.

Slavnemu uredništvu
Rimsk. Katolika

v Gorici.

Zadnji VI. zvezek IV. tečaja dvakrat jemlje v misel tudi osebo podpisancevo.

V zmislu drž. tiskovnega zakona blagovoli slavnoisto v prihodnjem zvezku objaviti naslednje pojasnilo.

1. Na str. 326 čitam: „Jaz si na momi misli nedostojnije komedije pod solcem, nego ko bi videl dr. Tavčarja, kako... ali Žlogarjem sega v roko, zatrjujoč jim svoje spoštovanje, češ, v prvi vrsti je vera in duhovni, potem še le pride narodnost“...

Iz tega bi utegnil kdo sklepati da je podpisane v kaki bolj intimni zvezi z g. dr. Tavčarjem, ali da odobrava (ozirema upliva na) vse njegovo javno delovanje. V tem oziru le konstatujem, kar bi imenjeni gospod tudi sam lehko potrdil, da sem, kolikor se spominjam, od 1. 1878, odkar ne pretrgoma bivam v Ljubljani, s svojim šoščem dr. Tavčarjem morda ne več kot trikrat in še to le bolj memogredje osobno govoril. — Kolikrat pa sva prišla vodstvenih sejih države sv. Cirila in Metoda — katere odbornika sva slučajno oba — pa konstatujem resnici na ljubo, da je on v zmislu družbenih pravil lojalno sodeloval, da bi mu v tem ozirom tudi noben drug duhovnik ne imel kaj očitati. — Podpisane pa bi se ne sramoval s soščem dr. Tavčarjem tacega občevanja, kakoršnega mu prepisuje sv. vera in sedanjedobna olika, katero osbitno duhovnik ne sme prezirati.

2. Na str. 332 pa se čita pod črto: Na zadnjem shodu v Postojni povedal je g. tajnik, da družbo vodo zvezda: „dobro vrejeno slovensko šolstvo na versko-narodni podlagi“. Nepoznalec slovenskih razmer bi se čudil (sic) ko vprav to povdarjam — misleč, da imamo svoje šolstvo tako vrvano, kakor je tu mej omikanimi narodi običajno (sic) t. j. na versko-narodni podlagi. (Vestnik VI..., str. 18.) Čislani gospod se je tako netočno izražal. Kje za božjo voljo so oni srečni narodje, ki imajo šolo vrvanano na versko-narodni podlagi? In pa v Avstriji, kdo se bode čudil, da nismo šolstva vrvanega na versko-narodni podlagi? Ali ni šolo po zakonu z dne 14. maja 1869., z avtem zavod dostopen vsem državljanom na glede na nujovo veroizpovedanje? Na dalsje: ali ni naš šolski zakon gošč posledica §. 2., 3. in 17. temeljnih postav z dne 21. dec. 1867., za katere je glasoval sam Luka Sytec? Po tej logiki bila bi katoliška šolska družba zadovoljna s šolstvom, kakoršno imajo zdaj Nemci na Dunaju, ali v Reichenbergu, ali Francozi v Parizu? Kajti ona bi v zmislu svojih pravil, če bi smela po postavi kaj govoriti tudi izven slovenskega ozemlja, i Nemcem na Dunaju ali v Reichenbergu zaklicala: Dajte Čehom češke šole na katoliško narodni podlagi in ne bodite šalobarde, da bi svoje nemške otroke izročali Židom! Istotako tudi Francozi ne samo v Parizu, nego po vsej Franciji želi dobrih katoliških šol, in bi jim ne svetovala, da naj vprejje vanje kot teni jezik — rečimo kitajščino.

Skelne bodo še omenjeno, da ni treba iskati tam ne vročnikov katoliško-slovenskega šolstva, kjer jih ni. Kolikor se tice osebe podpisanceve, nazanja tem povodom slavnemu uredništvu, da je te poprej, nego se je rodil „Rimski Katolik“, in preden je g. članek le govoril in pisal o državi sv. Cirila in Metoda, po svojih skromnih močeh deloval za slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi.

Izjava o slovenskem šolstvu v prejšnjih „Vestačkih“ citat, ki je natisken — celo z razprtimi črkami, kakor prvi par stavkov dalej str. 19. glasec se: „Družbi... in smoter... kriščanska vzgoja in izobraževanje slovenske mladine s pomočjo šole materinščine“.

Na dalje, ali ni av obstoj in delovanje dr. sv. C. in M. živ dokaz, da Slovenci niso zadovoljni z drž. šolskim zakonom d. 14. maja 1869? Ne spričuje li tega tudi peticija za konfesionalno šolo z materinim učnim jezikom (katero je sostavil uprav podpisanc), kar so jo objavili tedanji slovenski časniki mesece marca 1. 1888. in so jo z vodstvom vred poslale delanje podružnice, ter jih je pokojni poslanec dr. Polkuljar, kot načelnik delanja zveze slovenskih poslanec izročil državni zbornici v 207. in 212. seji?

In tudi naša katoliška šolska družba — da ostanemo pri članarjevih zgledih, kar se veje za navedene slučaje le teoretičkega pomena, ni zadovoljna s šolstvom, kakoršno imajo zdaj Nemci na Dunaju, ali v Reichenbergu, ali Francozi v Parizu! Kajti ona bi v zmislu svojih pravil, če bi smela po postavi kaj govoriti tudi izven slovenskega ozemlja, i Nemcem na Dunaju ali v Reichenbergu zaklicala: Dajte Čehom češke šole na katoliško narodni podlagi in ne bodite šalobarde, da bi svoje nemške otroke izročali Židom! Istotako tudi Francozi ne samo v Parizu, nego po vsej Franciji želi dobrih katoliških šol, in bi jim ne svetovala, da naj vprejje vanje kot teni jezik — rečimo kitajščino.

Skelne bodo še omenjeno, da ni treba iskati tam ne vročnikov katoliško-slovenskega šolstva, kjer jih ni. Kolikor se tice osebe podpisanceve, nazanja tem povodom slavnemu uredništvu, da je te poprej, nego se je rodil „Rimski Katolik“, in preden je g. članek le govoril in pisal o državi sv. Cirila in Metoda, po svojih skromnih močeh deloval za slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi.

Z velespostovanjem deleži

Anton Žlogar
kurat.

Ljubljana, 12. januvara 1893.

*) Posmeja si je sledljivo prišel v roke „Kraljanski Detelinib“ 1889. govorec o Liechtensteinvem predlogu. Na str. 29. se dira: Govornik (Liecht.) načrte dekleta, kjer je že vresljivo verška postava. „Skoraj vse sledijo v severna Evropa ima verske šole. Ni veru prebivalcov, ne državna oblika, celo ne stranke, ki so na kmilju, ne delajo razločka glede verske šole. Absolutna Rusija ima versko šolo, kakor svobodna republike Švedska, Protestantska Prusija, kakor katoliška Bavarska; Ogrska, kjer so na nove ustave liberalna stranka na kmilju, kakor nemške države, kjer so na liberalki v konservativci vrstili na državnem kmilju. V Nemčiji sta le dve mali državki Hesensko in Badensko, ki imajo, kakor Avstrija, medversko šolo, ki pa več storii za vero, kakor naša šola: Vrtemberška, Hanoveranska, Šlezvig-Holsteinska, Brunska in Oldenburška so versko šolo dosledno razvile“. — „Slovenec“ 1893. št. 20 pa je poročal: „da je poslanec Ciril (v hrv. saboru) dokazal pravoslovium, da se jim ne godi ... krvica, ker imajo svoje konfesionalne šole.“

Die Seiden-Fabrik G. Henneberg [k. n. k. Hof], Zürich sendet direct an Private schwarz, weiß und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. II. 65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damast etc. [ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.] porto und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarte 5 kr. Porto nach der Schweiz.

ZAHVALA.

V imenu svojem in sorodnikov se najte polej zahvaljujem vsem onim blagim prijateljem in znancem, ki so blago volili spremiti večnemu poštu zemeljske ostanke našega nepozajmedga očeta.

Matevža Markič-
umrlega dne 15. februarja t. l. provedenega se sv. sakramenti na umirajoče v 67. letu svoje starosti, ter s tem skazali rajniku po slednjo čast.

V Kanalu, dne 19. februarja 1893.

Mehor Markič

V pisarni Seltz-ove tiskarne nasproti semenišču v Gorici prodaja se po znižani ceni — 1 gld. 30 kr.

Veliki teden

Marzini-jeva gostilna

(pod "Goriško Čitalnico")
Natančneja pojasnila daje gospodar v Se-
menški ulici št. 5.

Epilepsijska

(božjast)

ozdravljiva brez povrtnitve, tiisuci mo-
rejo dokazati ta čudežni uspeh znan-
stva. —

Natančna porečila s povratno
marko je pošiljati:

"Office Sanitas "Paris
30. Faubourg Montmartre."

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast
pospešuje in napenjanja odstranjujoče
ter milo raztopljaljoče

domače sredstvo.

*Velika stekl. 1 gld., mala
50 kr. po pošti 20 kr. več.*

Na vsem delih zavojnine je
moja tu dodana, zakonite
varovana varavljena znamka

Zaloge skoro v vseh le-
karnah Avstro-Ogrske.

Tam se tudi dobri:

PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILO.

To sredstvo pospešuje prav izborno, ka-
kor svetločijo mnoge skršnje, žiljenje, zrnenje
in ločenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.

V likitisk je 35 kr. in
25 kr. Po pošti 6 kr. več.
Na vsem delih zavojnine je
moja tu dodana, zakonita varavljena
znamka.

GLAVNA ZALOGA

B. FRAGNER, Praga,

St. 203-204, Mela strana, lekarna pri Štern orbu.

Poština razposiljatev vsak dan.

Peter Mozetič

mesar

na voglu Stolne (V. Duomo) in Nunske ulice
v Gorici

priporoča se svojim rojakinom, da bi ga
podpirali v mesarski obrti, s katero se
peča že od svoje mladosti, ker je iz
znane mesarske rodbine. To je dokaz,
da je mesarstvu popolnoma več, da
more torej kolikor le mogoče, dobro po-
streči svojim odjemalcem. Cene so enake
vsem drugim.

Najboljše sredstvo za ŽELODEC,

katero želodec in opravila prebavnih delov ži-
vota krepča in tudi odprt život pospešuje, je

Cena 1 stekl. 15 novev.

Izdotoratelj razposilja to tinkturo v zabojskih po
12 steklenic in več. Zabojek z 12 stekl. stane
gld. 1:36; s 24 gld. 2:60; s 36 gld. 3:84; s 44
gld. 4:26; 55 stekl. tehta 5 kg. s poštno težino
velja gld. 5:26; 110 stekl. gld. 10:30. Poštino
plača vedno naročnik. Dobiva se v vseh lekar-
nah v Gorici in na Primorskem.

SARGOVE

gliceri-
nove
posebnosti

Od kar so se iznašle in v rabi uvedle po
F. A. Sargu so v rabi Njenega Veličanstva cesarice
in drugih udov najvišje cesarske hiše, tako
tudi na drugih knežjih dvorih. Pripravili so
jih prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeisel,
dvorni svečnik pl. Scherzer itd. itd. dvorni zobo-
zdravnik Ithomas na Dunaju, Neister in Gothi itd.

Glicerino milo v papirju, škatulicah in
deščicah. — Medeno glicerino milo v kartonu.

Tekoče glicerino milo v steklenicah. — To-
pijetno-karbolno-glicerino milo. — Eucalyptus-

-glicerino milo. — Glýcolastol (pospešuje
rašči las). — Kininova glicerino pomada. —

Glycerino krema. — Toiletna glicerina, itd.

Lysol-milo. — Toilette-Lysol-Glycerin-milo, milo iz
ametane itd.

KALODONT [z dravnišk preiskana
zobna krema

F. A. Sarg's Sohn & Comp.,
k. u. k. Hoflieferant in Wien.

V. Gorici na prodaj pri lekarjih G. B.
Pontoni, A. pl. Gironcoli, Kürner, Braunitzer
in Cristofolitti.

Martin-a Richter-ja

umetna vrtnarija in sadna drevesnica
v Št. Petru

prodaja enoletne cepljence, posebno krepko
vrastile in bogatih korenik, in sicer; ja-
blone na divjak, donsies in paradies, hruške
na kutne murye, česnjevo-lavorovih jagodik,
maršal-milove rože. Vse to so krepki zim-
ski cepljenci.

Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in narav-
no zdravilo je prava do-
brodelna pomoč in ni treba
mnogih besedil, da se dokaz-
že njihova moč. — Če
se le rabijo nekoliko dni,
olajšajo in prezenjo prav
kmalu najtrdrovratnejši že-
lodci bolesti. Prav izv-
rstno vstrejajo zoper hemoroje, proti bolz-
nim na jetrih in na crveni, proti trvez-
nim boleznim in proti glistam, pri ženskih
mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, ho-
zjast, zoper bitje sreca ter čistijo pokvarjeno
kri. One ne preganjajo same omnenjenih bolezni,
ampak nas obvarjujejo tudi pred vsako boleznjijo.

Prosljajo se v vseh glavnih lekarnah na
svetu: za narove in posiljata po edino v
lekarnici Cristofolitti v Gorici, v Testu
in lekarni O. Zanetti in G. B. F. in, v Ljublji-
joni in lekarni U. pl. Trnkovič G. Piccoli, in
Ljubl. Grečelje "pri Mariji pomagaj"; e Pa-
stofini v lekarni Bacuccich, e Ajdovščini v
lekarni Šapla, v Vipari v lekarni Guglielmi,
v Beljaku dr. Kumpf.

I steklenica velja 30 kr.

NB. Uvajati se je tretja marsikalka balzam, katera sijajno oznamujejo in priporočajo, ki pa
kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec
in živer, da nastanejo lahka hudi in nevarni na-
stekli.

Naznanja se, da

Javna dražba

zastavil IV. četrtek t. j. mesecev

oktobra, novembra in decembra 1891.

začne v pondeljek, dne 13. marca 1893.
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in
ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljanice in ž njo
zdržljene branice.

V Gorici dne 10 Februarja 1893.

Št. 1244.

Javna dražba

Dne 15. in 16. marca t. l. od 10. ure
dopoldne bode pri c. kr. okraj. glavarstvu
javna dražba občinskega lava sledenih ka-
tastralnih občin in sicer:

dne 15. marca lov občin:
Sežana, Povir, Merče, Štorje, Kazlje, Utov-
lje, Divača, Tomaj, Voglje-Verhovlje, Le-
žeče, Naklo, Skofije, Velikirepen, Barka,
Mishče in Vatovlje.

dne 16. marca lov občin:
Kobdil, Stanjel, Hrušovica, Sempolj, Gor-
jansko, Ivanigrad, Vojščica, Slivno, Lipa,
Kostanjevica, Brestovica, Berje Sečo in Ko-
boli.

Dražbeni pogoji se lahko pregledajo
pri glavarstvenem uradu.

C. kr. okrajno glavarstvo
Sežana 12. februarja 1898.

Simzig.

Kdo hoča pripravljati dobro kavo, kupi naj si

Oelz - ovo kavo

Ölz-ova kava je najboljše kavino primesilo

Ölz-ova kava nima vsebi krušk, ne repe, ne sirupa.

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

5 do 10 gld. na dan

gotovega zaslužka brez kapljice
zlasti ponujajo večino
kdo hoče prodajati postav-
no dovoljno steklo in državo
papirja. Ponudba pod "OLOZ"
pošiljati je pod naslovom: Annon-
cer-Expedition J. Pserhofer,
Wien, 1. Kumpfsgasse 7.

5 do 10 gld. na dan

Apotheke
Za goldenen
Reis-safel

Krič stilne kapljice,

Jedna šč. lepa z 15 kroglicami stane 21 kr. Jedan zavitek šestih škatljic 1 gld. 3 kr., pri nefrankovi posiljati po
potovanju 1 gld. 10 kr.

Ako ne donosi naprek počitka, ni treba plačati porto, in stanov 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavitek 2 gld. 50 kr., 3 za-
vitek 3 gld. 35 kr., 4 zavitek 4 gld. 40 kr., 5 zavitek 5 gld. 20 kr., 10 zavitek 9 gld. 20 kr. Manj, kot jedan zavitek se ne plači.

Prosimo, da se izrečno zahteva

J. Pserhofer-ja

1. Singer-
strasse 15.
Wien.

Balzami za ozebljne

J. Pserhofer-ja poslodaj 40 kr., presto počitne 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje, 1 posodaj 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, 1 skatljica 50 kr., počitne presto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., počitne proti 65 kr.

Živiljenska esenca, (praške kapljice) steklenica 22 kr.

Angležki balsam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prsi pršek, 1 skatljica 25 kr., počitne presto 60 kr.

Tanokininska pomada, J. Pserhofer-ja, posročno rast las, skatljica 2 gld.

Univerzalni plašter, prof. Stendla, posodaj 50 kr., počitne presto 75 kr.

Uni-verzalna čistilna sol A. W. Balricha, domače sredstvo proti posodičem slabe prebavo, 1 razlik 1 gld.

Razvoja imenovanih izdelkov dobivajo se že drugač in izognose farmacevtske specijalitete, ki se bodo po vseh avstrijskih ka-
sošib oznajme: in so na razstavje točno in v eno preskrbljajo tudi predmeti, kjerih ali v zalogi.

Razpolaganja po pošti vrče se točno, a treba je denar poprej poslati; večja

naročila tudi po poštnem počitku.

Pri došiljavitvi denarja po poštni nakaznici, stane porto doči manj kakor

po počitku.

Prepotrebna za Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

vsako hišo

je

z ekosom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko okusnejša in pri tem zdravejša ter redilniša kava. — Nepresegljivo kot primes k pravi kavi.
Jako pripravljivo za ženske, otroke in bolnike. Ponarejanj treba se je skrbno ogibati. — 1/2 kilo po 25 kr. Do-